

Verslag stakeholdersbijeenkomst kernenvisies

19 januari 2023

Op 19 januari organiseerde de gemeente een bijeenkomst voor stakeholders over de kernenvisies voor Ammerzoden, Hedel en Kerkdriel. Doel was om met elkaar van gedachten te wisselen over (gedeelde) opgaven en ambities in de kernen. Bijvoorbeeld op het gebied van woningbouw, voorzieningen, recreatie en toerisme. En hoe we ambities (samen) waar kunnen maken. Met om en nabij 30 aanwezigen van verschillende stakeholdergroepen ging de gemeente onder begeleiding van adviesbureaus BRO en Ginder het gesprek aan over de toekomst van deze kernen.

Opzet van de avond

Wethouder De Raaf startte de avond met een toelichting op het doel van de kernenvisies en gaf aan hoe de eerste fase van het proces (kernatlassen) eruitzag.

Renze van Och van adviesbureau BRO nam de aanwezigen vervolgens mee in de opzet van de tweede fase van het proces om te komen tot kernenvisies. Daarbij ging hij ook in op de rol van de stakeholders gedurende het traject om te komen tot kernenvisies voor Ammerzoden, Hedel en Kerkdriel.

Ook lichtte hij de opzet van de avond toe. Aan de hand van vijf thematafels en drie gespreksrondes werd het gesprek gevoerd met aanwezigen. Aan het einde van elke gespreksronde konden de aanwezigen van thematafel wisselen.

In gesprek over 5 thema's

- Omgevingskwaliteiten in en rond de dorpen Ammerzoden, Hedel en Kerkdriel
- Leefbare en toekomstbestendige woonomgeving en publieke ruimte (goed wonen en leven, nu en in de toekomst)
- Toekomstbestendig zorg- en welzijnslandschap en maatschappelijke voorzieningen
- Toekomstbestendige bedrijventerreinen
- Toekomstbestendige en aantrekkelijke centra

7

 BRO

Uw rol

Vandaag (1^e werkbijeenkomst met stakeholders):

- Wat is het gewenste toekomstbeeld?
- Welke ontwikkelingen spelen er bij u die belangrijk zijn voor dit toekomstbeeld?
- Ziet u kansen voor samenwerking?
- Wat kan er nog meer gedaan worden om toekomstbeeld te realiseren?

'Stapel op sessie' voor stakeholders februari/maart:

- Meedenken over keuzes
- Opgehaalde informatie (ambtelijk, bestuurlijk, bewoners en stakeholders) vertaald naar handelingsperspectieven met keuzes voor de toekomst

Terugkoppeling van sessies via mail

Zomer:

- Finalebijeenkomst

5

 BRO

Figuur 1. De gespreksonderwerpen van de vijf thematafels van de bijeenkomst.

Aan de thematafels werden vervolgens vragen besproken, zoals:

- Wat is het gewenste toekomstbeeld als het gaat om uw thema voor de drie kernen? (*droombeeld: hoe ziet elke kern er idealiter uit voor inwoners en ondernemers in 2030*)?
- Welke ontwikkelingen/werkzaamheden spelen er bij u (op de korte en/of lange termijn) die ondersteunend zijn aan het bereiken van dat gewenste toekomstbeeld (*waar werkt u aan of gaat u aan werken*)?
- Voor wat betreft deze ontwikkelingen/werkzaamheden: is er samenwerking mogelijk en nodig en zo ja, welke samenwerking en met welke partijen?
- Wat kan en moet er volgens u nog meer gedaan worden om het gewenste toekomstbeeld in 2030 gerealiseerd te hebben?

Verslag thematafel 1: Omgevingskwaliteiten in en rond de dorpen Ammerzoden, Hedel en Kerkdriel

Aan deze thematafel zijn gesprekken gevoerd aan de hand van grote kaarten van de dorpen. Deelnemers konden tekenen en plakken en de gespreksleider stelde vragen om de verdieping op te zoeken. De onderstaande kwaliteiten, knelpunten, opgaven, kansen en ideeën zijn hierbij besproken.

Algemeen

Algemene opmerkingen:

- De samenwerking met de gemeente loopt best goed. Inwoners komen zelf met initiatieven in de dorpen en de gemeente biedt ondersteuning op sommige onderwerpen. Aangegeven werd dat het wel frustrerend is dat in een paar trajecten de samenwerking op een andere manier wordt voortgezet is (o.a. De Haar).
- Er werd benadrukt dat in de kernvisies plannen moeten staan die ook echt uitvoerbaar zijn.
- De gespreksdeelnemers zien graag meer van dit soort bijeenkomsten om mee te praten over de kernen.

Voor alle kernen:

- De kernen zijn alle drie heel stenig. Probeer ze te vergroenen:
 - Maak straten smaller;
 - Eenrichtingsverkeer;
 - Hoogwaardiger openbaar groen;
 - Groen parkeren;
 - Auto's morgen ook best wat verder weg staan.
- Kunnen sportverenigingen samengevoegd worden om zo ruimte te creëren in de dorpen voor andere functies, zoals wonen? Volgens sommigen is dit een kans, volgens anderen is dit op sociaal gebied onhaalbaar.
- De nieuwbouwwijk in Kerkdriel Noord is een voorbeeld voor hoe het moet in de hele gemeente. Zorg voor ruimer opgezette woonwijken met voldoende groen en water.
- Geef in de kernvisies heldere kaders voor waar je kan bouwen.
- Geef kaders voor waar je de hoogte in mag met bebouwing, maar zorg dat het wel blijft passen binnen een dorpse uitstraling. De meningen hierover verschillen. Maximaal 4 lagen?
- Inwoners zijn gehecht aan hun kern. Is het mogelijk om eigen inwoners voorrang te geven bij nieuwbouwprojecten?
- Probeer in alle kernen meer mogelijkheden voor ontmoeten te bieden. Dit kan met iets simpels als het plaatsen van bankjes. Nu wordt dit soms niet gedaan omdat men bang is voor hangjongeren die daar gaan zitten en voor overlast zorgen. Maar dat zou geen reden mogen zijn. Ga dan in gesprek met die hangjongeren.
- Er geldt nu één parkeernorm voor alle woonvormen in Maasdriel (eengezinswoning, kleine woningen voor een of twee personen, appartementen, sociale huurwoningen et cetera). Onderzoek als gemeente of je daarin kan differentiëren. Dit kan in sommige bouwvormen ruimte opleveren om bijvoorbeeld te vergroenen.
- Denk na over subsidie voor microvergoening: mensen die hun eigen voortuin ontsteden en aanplanten.

Ammerzoden

Kwaliteiten:

- De oude Maasarm is iets om trots op te zijn. Deze moet je vrij houden van bebouwing.
- De ligging bij de rivier en de uiterwaarden is iets om trots op te zijn.
- Ammerzoden is een bourgondische plaats met een dorps karakter. Dat moet je behouden.
- In Ammerzoden is het mooi landelijk wonen, maar helaas wel met een rommelig buitengebied.

- Ammerzoden hoorde vroeger bij Brabant.
- Het dorp heeft een hechte gemeenschap, dat is iets om trots op te zijn.

Knelpunten:

- De doorgaande weg door de kern is gevaarlijk. Er wordt hard gereden, sommige kruispunten zijn onoverzichtelijk en er rijden veel vrachtwagens. Daar moet je wat aan doen.
- Op de dijk is het mooi recreëren, maar er rijden ook veel auto's. Je kunt denken aan oplossingen als:
 - Autoluw maken
 - Snelheidsbeperking voor auto's
- De sportverenigingen rond het kasteel zouden daar weg moeten. Die doen afbreuk aan de kwaliteit van het kasteel. Anderen geven juist aan dat dit een kwaliteit is, omdat hierdoor het terrein rond het kasteel open blijft en het kasteel goed zichtbaar is.

Kansen:

- In Ammerzoden is behoefte aan een evenemententerrein. Mogelijke locaties zijn:
 - Bij de Heerlijkheid
 - Het weiland voor het kasteel
 - De Haar
 - In de uiterwaarden
- Probeer de verbinding tussen het kasteel, het centrum en de rivier te verbeteren.
- De kwaliteiten van de uiterwaarden kunnen beter benut worden:
 - Maak de uiterwaarden natuurlijker. Zorg dat de landbouw uit de uiterwaarden verdwijnt.
 - Maak de uiterwaarden beter te beleven met bijvoorbeeld:
 - Klompenpaden
 - Fietspaden
 - Wandelen
 - Voedselbos
- Maak het centrum (de heerlijkheid) aantrekkelijker. Maak er één geheel van waar de auto te gast is. Probeer dit plein zoveel mogelijk te vergroenen.
- De entrees naar de kern zijn rommelig en stenig. Probeer die te vergroenen.
- Het dorp is heel stenig. Probeer waar mogelijk meer bomen te planten.
- Probeer de omgeving van het kasteel meer in ere te herstellen, bijvoorbeeld door het toevoegen van een bos.

Hedel

Kwaliteiten:

- In Hedel is het fijn leven. De sociale controle is fijn.
- Het dorpsgevoel is belangrijk en moet behouden blijven.

Knelpunten:

- Het dorp mist een echt dorpshart.
- Mogelijk wordt het zandbedrijf aan de Zandmeren, maar de locatie die nu voorzien wordt is niet geschikt. Dit gaat ten koste van een mooi landschap en gaat zorgen voor verkeersproblemen. Een geschiktere locatie is vanaf Hedel gezien aan de andere kant van de A2.
- De doorgaande weg is een probleem vanwege:
 - Te hard rijden
 - Er is maar een klein stukje ingericht als 30 km/h
 - Bij het oude gemeentehuis ligt een zebrapad waar het gevaarlijk is om over te steken.
 - Waarom zijn er plannen om het dorpshuis te verplaatsen naar de Woerd? De locatie van Gelre's End is prima. Wel zijn er kansen in de omgeving van het dorpshuis, bijvoorbeeld het aanleggen van een evenemententerrein.

Kansen:

- In Hedel is behoefte aan een evenemententerrein. Een goede locatie hiervoor is achter het dorpshuis in de uiterwaarden. Je zou daar iets met tenten moeten kunnen organiseren, maar ook een schaatsbaan kunnen maken in de winter.
- Denk na over een herinrichting van Gelre's End met parkeerplaatsen voor evenementen en recreanten.

- Achter het dorps huis ligt de 'soepkom'. Een voormalige zwemplas die vanwege het ontbreken van een directe verbinding met de Maas veel alg bevat, waardoor zwemmen hier niet meer mogelijk is. De dorpsraad zet zich in om de verbinding met de Maas weer te herstellen.
- Maak de uiterwaarden toegankelijker voor recreanten en toeristen met bijvoorbeeld klompenpaden. Maak hier één geheel van in alle uiterwaarden.
- Verbeter het dorpscentrum door groen, ontmoeten en recreatie toe te voegen.
- Probeer de entree vanaf de Hedelse Brug te verfraaien.
- Verbeter de verbinding van het centrum met het oude veerhuis.
- Er moet in Hedel meer gebouwd worden, vooral 1 of 2 persoonswoningen in een ruim opgezette groene woonwijk.
- Als je uitbreidt buiten het bestaande bebouwde gebied, doe dit dan in het buitengebied richting Ammerzoden.
- Probeer eerst de open ruimtes binnen de kern vol te bouwen voordat in het buitengebied gebouwd wordt.
- Als het zandbedrijf aan de Maas weggaat kan dit kansen bieden voor toerisme.

Kerkdriel

Kwaliteit:

- De ligging aan het water is uniek, maar daar merk je in de kern weinig van. Probeer de nabijheid van het water meer beleefbaar in de kern te maken. Breng de trots van water en groen weer terug naar Kerkdriel. Het water is de kracht en de vijand.
- Kerkdriel heeft een hechte gemeenschap.

Knelpunten:

- De identiteit van Kerkdriel is een beetje onduidelijk nu. Het is een van alles wat. Daar zou je meer eenheid in aan moeten brengen.
- Kerkdriel is heel stenig. Dat wil je veranderen, maar het gaat hier vaak om oude, klein opgezette woonwijken. De ruimte is hier dus beperkt. Dus hoe ga je dit doen?
- Nabij de Leijenstein zou je meer 'ontmoeten' moeten faciliteren dan nu het geval is. De woningbouwcorporatie denk daar ook over na. Vooral voor ouderen. Maar hoe precies? We moeten de voorwaarden scheppen om plezierig te wonen voor ouderen uit de kernen van Maasdriel.
- De weg van Velddriel naar Kerkdriel is rommelig. Hier zou je eigenlijk een mooie entree van willen maken.

Kansen:

- De woningbouwcorporatie gaat binnenkort drie woonblokken aan de Ipperakkeren renoveren. Daarbij wordt ook nagedacht. Hier wordt al nagedacht over koppelkansen met bijvoorbeeld het realiseren van een aantrekkelijkere openbare ruimte.
- Autogebruik wordt in Maasdriel teveel gestimuleerd.
 - Zorg voor goed OV (als voorwaarde om autobezit te kunnen ontmoedigen)
 - Realiseer minder parkeerplaatsen
 - Gebruik die ruimte om te vergroenen
- Wanneer aan woningbouw gedacht wordt buiten bestaand bebouwd gebied:
 - De ZOR is een mooie natuurlijke grens voor bebouwing. Benut die ruimte voor woningbouw.
 - Na uitbreiding richting het zuiden (ZOR) zou bouwen in de Grote Ingh ook een goede optie zijn.
- Kerkdriel heeft veel potentie voor recreanten en toeristen, maar toch zie je er maar weinig. Dit potentieel zou je beter moeten benutten, bijvoorbeeld met een promotiecampagne.

Verslag thematafel 2: Leefbare en toekomstbestendige woonomgeving en publieke ruimte (goed wonen en leven, nu en in de toekomst)

Aan deze thematafel is het gesprek gevoerd over wat er nodig is voor een leefbare leefomgeving (nu en in de toekomst) en hoe alle ambities/opgaven een plek kunnen/moeten krijgen in de beperkte (openbare) ruimte.

Algemeen

Wat is een leefbare leefomgeving?

- Genoeg voorzieningen (winkels)
- Groen, water, parkeren

- Goede stoepen, rolstoeltoegankelijk
- Toegankelijke gebouwen
- Fijne wijk is veilig, sociaal en omkijken naar elkaar
- Mix van woningen voor jong en oud
- Ontmoetingsplekken

Proces leefbaar / toekomstbestendig maken woonomgeving en publieke ruimte

- Maak keuzes, maar faciliteer in plaats van demotiveer
- Werk aan een omslag. Begin klein.
- Er zijn kansen bij rioolvervanging. Laat de gemeente het plan presenteren en betrek lokale mensen daarbij (geen experts uit Amsterdam).
- Betrek de dorpsraden.

Mobiliteit

- Kijken naar kansen om de publieke ruimte toekomstbestendig te maken (bijv. vergroenen), maar met aandacht voor bereikbaarheid en parkeren.
- Gelet op de toekomst moeten we wat met auto's, bijvoorbeeld parkeren aan de randen van de woonwijken. Cultuuromslag inzetten richting 2040 als het gaat om parkeren in parkeerkoffers in plaats van voor de deur? Durf als gemeente parkeervoorzieningen verder weg te leggen (omslag voor autobezit).
- Motiveer het gebruik van deelauto's (onbekend maakt onbemand). Meer deelauto's geeft koppelkansen, zoals minder parkeerplaatsen en groenere straten.
- Als de parkeervraag naar beneden gaat, dan parkeervoorzieningen ombouwen naar speeltuin.
- Het openbaar vervoer staat onder druk. Maar het is een kip-ei-verhaal. Geen bus, geen passagiers. Geen passagiers, geen bus.
- Sta maatwerk toe als het gaat om de parkeernorm. Zeker bij speciale projecten met kleine woningen. Huurders zijn veelal 1 persoonshuishoudens, dan is een parkeernorm van 2 of 3 auto's per huishouden erg hoog. Dat gaat ten koste van ruimte voor bijv. groen.

Klimaat, water en groen

- Voortuinen zijn erg grijs in Maasdriel.
- Bij huurwoningen is er behoefte aan meer groen. Ook bij corporatiewoningen.
- Groenvoorzieningen zijn een deel van de klimaataanpak.
- Een gelijktijdige aanpak van de energietransitie en klimaatadaptatie is van belang.
- Als goede voorbeeld werd de Groote Wielen in Rosmalen/'s Hertogenbosch genoemd.

Ideeën die zijn geopperd zijn:

- Maak voortuinen openbaar en betrek deze bij het straatprofiel voor meer ruimte voor groen. Zorg voor de goede toon: what's in it for me als het gaat om meer groen.
- De gemeente moet tegelwippen stimuleren. Burendag kan hier een kans voor zijn (straatje voor straatje)
- Zorg bij nieuwbouwprojecten voor budget voor voortuinen.

Energietransitie

- De corporaties hebben in 2021 een gemiddeld energielabel B. Beide corporaties experimenteren met warmtepompen en hybride opstellingen.
- Ideeën die zijn geopperd zijn:
 - een warmtenet
 - een collectieve aanpak voor de energieverbetering van woningen. Dit vraagt snel accelereren, omdat particulieren zelf aan de slag gaan. De trigger om aan de slag te gaan is geld besparen. Inventariseer welke straat aan de slag wil gaan (energietransitie is van ons allemaal).
- Een gelijktijdig aanpak van de energietransitie en klimaatadaptatie is van belang.

Woningbouw

- In Maasdriel zijn in het particuliere segment woningen opgekocht voor het huisvesten van internationale werknemers (verhuur).

- Bouw woningen die voor meerdere doelgroepen geschikt kunnen zijn. Een seniorenwoning is ook geschikt voor jongeren (1-2 persoons huishoudens)

Ammerzoden

- Nieuwe wijk(en) krijgen de aandacht, maar bestaande wijken vragen ook aandacht. Bijv. de St. Clarastraat die van meest versteende straat naar de groenste straat is gegaan.
- Ammerzoden is erg versteend. Bijv. het dorpsplein tegenover de kerk.
- De Haarstraat (hoofdweg) vraagt om aanpak: bankjes bij de winkels en meer aantrekkelijke ontmoetingsplekken.
- Heb aandacht voor de verbinding water-centrum; Haar-Zwin.
- Maak meer gebruik van de ligging aan de Maas. Mensen houden van levendigheid en uitkijken over de Maas.
- Maak meer ruimte voor fietsers en voetgangers op de dijk. Bijvoorbeeld door een stuk dijkroute af te sluiten met paaltjes.
- Een idee is om evenementen buitendijks (boulevard Ammerzoden) te organiseren.
- Ammerzoden is heel druk met lokaal verkeer (90% is lokaal, 10% is doorgaand verkeer).

Hedel

- Het onderhoud van bestaand groen vraagt aandacht
- Denk aan meer groene parkeervakken.

Kerkdriel

- Deelnemers zijn positief over de nieuwe inrichting van de Paterstraat met het riool in het midden. Dit is een slimme inrichting.
- Het nieuwe Mgr. Zwijsenplein draagt bij aan een fijne woonomgeving. De bomen en de sfeer komen hiermee terug.
- Ook op andere plekken buiten het centrum is een water- en groenopgave.

Verslag thematafel 3: Toekomstbestendig zorg- en welzijnslandschap en maatschappelijke voorzieningen

Iedere ronde aan deze thematafel werd afgetrapt aan de hand van een praatplaat (zie bijlage 2). Aanwezigen konden aangeven welk aspect voor hun organisatie het belangrijkste is als het gaat om een toekomstbestendig zorg- en welzijnslandschap en maatschappelijke voorzieningen. Mede aan de hand van de scores van de praatplaat werd vervolgens de verdieping opgezocht.

Keuzevrijheid	1
Keuzemogelijkheden	3
Toegang	5
Iedereen aan boord	5
Gecombineerd gebruik	1
Verbondenheid	7
Sociaal draagvlak	1
Sociale veiligheid	1
Gezonde leefomgeving	5
Rust en ruimte, gelijkwaardigheid, inbreng, eerlijke verdeling, integratie en culturele verscheidenheid	0

Tabel 1. Score van belangrijkste aspecten op de praatplaat volgens aanwezigen.

Zichtbaarheid van zorg- en welzijnsorganisaties

Gespreksdeelnemers gaven aan dat de hulpvraag vaak nog onzichtbaar is/niet in beeld is bij zorg- en welzijnsorganisaties. Er werd gepleit voor meer zichtbaarheid op locaties. Daarbij werd geconstateerd dat het werkt om vanuit het toekomstig zorgadviesplein (Gelre's End) outreachend te werken en inwoners rechtstreeks te benaderen. De gebiedsteams/sociaal team dienen ook direct hulp te (kunnen) bieden.

Toch is er nog de behoefte aan fysieke locaties waar alle/meerdere disciplines aanwezig zijn in Maasdriel. Ook waar zorgaanbieders voor opvang, wonen, werken en verslavingsbehandeling terecht kunnen. Dat laatste zou volgens aanwezigen ook een speerpunt moeten zijn. De adviespleinen kunnen hier helpend in zijn (klein beginnen en gaande weg uitbreiden).

De toegankelijkheid (en bereikbaarheid) van fysieke voorzieningen werd hierbij nog als aandachtspunt benoemd. Gedacht kan worden aan aanvullende dienstverlening in het kader van bereikbaarheid van voorzieningen, zoals nieuwe vervoersmogelijkheden (elektrische taxi's voor ouderen).

Huisartsen

Huisartsen gaven aan dat ontwikkelingen in nieuwbouwwijken ook gevolgen hebben voor de zorg (toename in aantal patiënten). Men ziet al een toenemende vraag: er zijn wachtlijsten bij huisartsen, zowel in aanname van nieuwe patiënten als op het spreekuur.

De informatievoorziening richting huisartsen voor zaken die voor hen van belang zijn kan beter. Zowel bij woningbouwontwikkelingen als over (mooie) initiatieven zoals een gasthuis.

Kwalitatieve woonbehoefte

Aanwezigen gaven aan dat er behoefte is aan (meer) diversiteit tussenvorm aan woningen. Bijvoorbeeld verschillende kleinschalige woonvormen voor jong en oud (met én zonder beperking). Bijvoorbeeld wonen met gecombineerde zorg (mantelzorg én professionele zorg). Daarbij werd ook gedacht aan hofjes en/of seniorencomplexen.

Ook een opvang voor jongeren met een zorgvraag/zorgbehoefte (kleinschalige (begeleide) woonvormen) is gewenst. Het voorbeeld van de dependance van Reinier van Arkel in Zaltbommel werd hierbij genoemd.

Meer samenwerken

Aanwezigen constateerden dat (meer) samenwerking een randvoorwaarde is om te komen tot (fysieke) voorzieningen. De volgende ideeën werden hierbij benoemd:

- Faciliteren in netwerken, elkaar vinden, delen van behoeften. Dat is de eerste stap om te komen tot een gezamenlijke fysieke locatie. Dit komt ook naar voren bij het uitvoeringsplan Samen Leven van de gemeente.
- Investeren in vertrouwen.
- Zorg voor één punt waar inwoners naar toe kunnen voor een hulpvraag.
- Kerkgebouwen multifunctioneel gebruiken (voorbeeld Vught).
- Organiseer een spreekuur voor vrouwelijke statushouders statusvrouwen.
- Verbeter de zichtbaarheid/vindbaarheid van Onsmasdriel.nl (sociale kaart).
- Maak gebruik van ontwikkelingen (hoe zetten we in op meer vrijwillige ondersteuning/werving).
- Speel in op het ondernemerschap van jongeren.
- Dorpscoöperatie (voorbeeld Biest-Houtakker) of dorpsondersteuners (voorbeeld Bergharen).

Ook werd aangegeven dat meer samenwerking nodig is tussen zorg- en welzijnsorganisaties op het vraagstuk van de toestroom van zorgvragers. Het dilemma dat speelt is: hoe hou je zorgvragers buiten de deur die je niet kan bedienen? Er is een wens tot grotere betrokkenheid van families en een vraaggericht aanbod voor de doelgroep.

Verslag thematafel 4: Toekomstbestendige bedrijventerreinen

De aanwezige ondernemersverenigingen gaven op voorhand aan dat zij niet per se vertegenwoordigers zijn van alle ondernemers, maar wel zicht hebben op wat er speelt en een generiek beeld hebben van de kansen en uitdagingen. Zij gaven mee dat het belangrijk is om ook inzicht te krijgen in de positie van ondernemers zelf én de (vast)goedeigenaren. Ook om rollen te bepalen.

De deelnemers aan het gesprek van deze thematafel gaven aan dat bedrijven in de gemeente lokaal zijn georiënteerd. De lokale binding is groot en de groei van de bevolking biedt kansen voor ondernemerschap. De Poort van Maasdriel (nieuw bedrijventerrein) moet schuifruimte bieden voor groeiers en verplaatsters ('juiste bedrijven op de juiste plek'). Er worden kansen gezien voor de Poort van Maasdriel, maar ook voor uitbreiding van bedrijventerrein De Geerden, in ieder geval aan de A2.

Er worden ook kansen gezien voor transformatie van bedrijventerreinen. Dichtbij de dorpskern, met name in Ammerzoden en Kerkdriel. Welke bedrijven zijn waardevol dicht bij de kern en welke (grote) bedrijven kunnen beter verplaatst worden naar een (nieuw) ander terrein, met meer (groei)perspectief? In Ammerzoden bijv. zijn diverse ondernemingen al helemaal ingesloten door woningen. Bij transformatie is mengen van wonen en werken volgens de aanwezige ondernemers ook een

mogelijkheid, bijvoorbeeld voor de vele zzp'ers in de gemeente. Ook ligt er dan een kans om voorzieningen toe te voegen.

Voor een aantal thema's is vervolgens het gesprek gevoerd over knelpunten, opgaven, kansen en mogelijke oplossingsrichtingen.

Ruimtelijke kwaliteit

De bedrijventerrein worden niet intensief gebruikt, bij hoge vraag en laag aanbod zou intensivering een kans kunnen zijn. De meerderheid van de gespreksdeelnemers koos er echter voor om elders op een 'betere' plek ruimte voor bedrijvigheid te creëren en de open ruimte te zien als kwaliteit en verder te versterken met meer groen/water.

Vergroenen werd dan ook als belangrijke opgave gezien. In de openbare ruimte maar ook op eigen terrein (wateropvang (ondergronds)). Alle bedrijventerreinen worden als 'stenig' ervaren. Meer bomen en waterpartijen zijn gewenst/nodig. Op eigen terrein ook.

Ook de ontsluiting van bedrijventerreinen kan volgens de gespreksdeelnemers beter. Hoewel men hier wel een dilemma zag: de bereikbaarheid verbeteren leidt mogelijk tot overlast in de kern. De interne routing op de bedrijventerreinen kan in ieder geval beter. Door organisch gegroeide terreinen is het niet altijd duidelijk hoe je het terrein op en af komt. Vooral in Ammerzoden is dat een knelpunt.

Ook werd aangegeven dat meer ruimte voor wandelingen/lunchommetjes gewenst/nodig is.

Samenwerking

De samenwerking tussen ondernemers kan beter. De aanwezige ondernemers zien kansen in de vorm van een ondernemersfonds om gezamenlijk gelden op te halen en de organisatiekracht te versterken. Ook aan parkmanagement wordt gedacht.

De aanwezigen gaven ook aan om te kijken naar goede voorbeelden in de regio. Bijv. De Wildeman in Zaltbommel. Bij de volgende stap in organisatie, kan werk gemaakt worden van projecten (cameratoezicht, collectieve inkoop, warmtenet, etc.)

Veiligheid

De veiligheid kan met cameratoezicht versterkt worden. Dat vergt wel een organisatie, middelen en een convenant met de driehoek (o.a. de burgemeester en de politie).

Verslag thematafel 5: Toekomstbestendige en aantrekkelijke centra

Kerkdriel

Het plein in Kerkdriel is onlangs vernieuwd. Hiervoor is een uitgebreid participatietraject ingezet. Voor Kerkdriel geldt dat het vooral een aantal dorpsraadsleden waren die input hebben gegeven tijdens de avond. Doordat het plein onlangs helemaal anders is ingericht, kwamen er niet veel concrete punten op tafel. De verbeteringen die de dorpsraadsleden zagen gingen bijvoorbeeld over parkeren. Er zijn wensen voor het veranderen van het parkeerbeleid in het centrum. Is een blauwe zone gewenst? En is het mogelijk om de verbindingen van het OV van en naar het plein te verbeteren? Veiligheid en overlast van hanggroepen is een belangrijk aandachtspunt. En kan de pinautomaat niet op een andere plek staan? Toeristisch-recreatieve kansen worden gezien.

Ammerzoden

Op de kaart van Ammerzoden hebben leden van de dorpsraad en de ondernemersvereniging gereageerd. Zij zijn eerder betrokken geweest bij het participatietraject rondom winkelcentrum De Haar en hebben grotendeels nog dezelfde wensen voor de aanpak van het centrumgebied in Ammerzoden. Het centrum (in de breedste zin van het woord) moet een sfeervolle ontmoetingsplek worden met groen. Binnen het centrum moeten meer verbindingen komen, bijvoorbeeld tussen de Weesboom en de Haar. Het centrum is het hart van het dorp, dat ook in verbinding moet staan met de Maas en het kasteel. Nieuwe routes of voor iedereen toegankelijke voetpaden kunnen zorgen voor die verbinding. Heel belangrijk vindt men ook de verkeersveiligheid (verkeersroute door het centrum), met name de kruising bij de Action/de Haar moet veiliger.

Hedel

Hedel heeft op dit moment een centrum dat uit twee delen bestaat, die gescheiden worden door een

weg. Daardoor leeft het gevoel dat het geen 'echt' centrum is, met een evenemententerrein. Dat laatste is wel belangrijk voor inwoners. Verkeersveiligheid is ook een aandachtspunt door de drukke doorgaande weg. De categorie senioren verdient speciale aandacht als het gaat om wonen vlakbij het centrum en wellicht een ontmoetingsplek voor die doelgroep in het centrum. Is het een idee om van het gebied rondom het dierenpark/de kerk een nieuw centrum te maken? Recreatie zien de deelnemers aan de avond meer rondom de Maas/haven. De Woerd wordt gezien als katalysator voor de dorpskern, maar zorgt eveneens voor meer verkeersstromen. Dat toenemende verkeer is tegelijkertijd een zorg als het gaat om verkeersveiligheid. Ook zijn er zorgen over de mogelijke verplaatsing van de zandoverslagbedrijven van de Zandmeren naar Hedel. En wat kunnen we verbeteren aan het uitzicht vanaf de Brug? Hoe blijft de toegang tot Hedel aantrekkelijk?

Bijlage 1. Lijst van uitgenodigde stakeholders (en aanwezigheid/afmelding)

Aangemeld (aanwezig)

- Dorpsraad Ammerzoden
- Dorpsraad Hedel
- Dorpsraad Kerkdriel
- Ondernemend Ammerzoden
- Ondernemersvereniging voor Hedelse Ondernemers
- Ondernemersvereniging Maasdriel
- Participatieraad sociaal domein
- Cliëntenraad
- Stichting Welzijn Bommelerwaard
- Stichting Kompas
- Brabantzorg
- Iriszorg
- Vertegenwoordiging huisartsen/Zorggroep Beter in Bommelerwaard
- MEE
- Santé Partners (consultatiebureau)
- De Kernen
- Woningstichting Maasdriel

Afgemeld (niet-aanwezig)

- Ondernemersvereniging de Zandmeren
- Buurtsportcoaches
- Stichting Humanitas
- Farent
- Elliz in Company
- Zorgkantoor VGZ
- Connect2Jeugd

Geen aan- of afmelding ontvangen

- De Vereniging voor Agrarisch Natuur- en Landschapsbeheer Bommelerwaard 'De Capreton'
- Stichting Dorp en Landschap Bommelerwaard
- Stichting Landschapsbeheer Gelderland
- Stichting Streekmarketing Bommelerwaard

Praatplaat kernenvisies

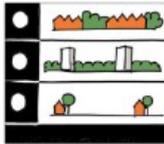
Toekomstbestendig zorg- en welzijnslandschap en toekomstbestendige maatschappelijke voorzieningen

Keuzevrijheid

Er moet voor elk wat wils te vinden zijn in de openbare ruimte. Mensen met verschillende leefstijlen moeten er zich thuis kunnen voelen en 'de ruimte krijgen'.

Keuzemogelijkheden

De omgeving biedt keuzemogelijkheden voor verschillende sociale groepen en leeftijden.

Rust en ruimte

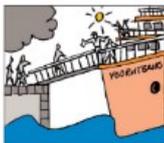
Het gebied biedt de mogelijkheid om ongestoord te genieten van stille en groene ruimte.

Toegang

Iedereen moet even gemakkelijk gebruik kunnen maken van de voorzieningen en kwaliteiten die de ruimte biedt.

Iedereen aan boord

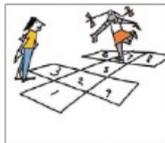
De ruimte biedt ook mogelijkheden voor randgroepen. Daarmee wordt sociale instabiliteit voorkomen.

Gelijkwaardigheid

Pas als mensen de kwaliteitsverschillen en gebruiksmogelijkheden van de ruimte als rechtvaardig beleven is er sociale waardering.

Inbreng

De ruimte weerspiegelt dat alle betrokkenen de gelegenheid krijgen om een bijdrage te leveren aan inrichting, vormgeving en gebruik.

Gecombineerd gebruik

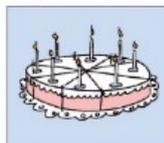
Het is handig als je veel zaken op één plek af kunt handelen. Gecombineerd gebruik levert (tijd)winst op voor gebruikers en bedrijven.

Verbondenheid

In de beleving van bewoners en gebruikers biedt de plek emotionele en sociale binding. Een plek om van te houden en van te genieten.

Eerlijke verdeling

De kosten en baten van de inrichting van de omgeving worden eerlijk verdeeld. Dit gaat niet alleen om geld, maar ook om plezier of hinder of benodigde tijd.

Sociaal draagvlak

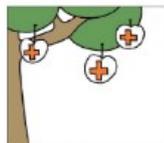
Wijken en regio's moeten leefbaar blijven. Er moet voldoende draagvlak blijven voor voorzieningen. Een neergaande spiraal van afbraak van vitaliteit en voorzieningen moet worden voorkomen.

Sociale veiligheid

Mensen voelen zich veilig in de openbare ruimte. Onveiligheid maken delen ervan ontoegankelijk.

Gezonde leefomgeving

Niet alleen het meetbare effect telt. Het gevoel in een gezonde omgeving te zijn is net zo belangrijk.

Integratie

Nieuwe cultuuruitingen krijgen een plek in stad en groene landschappen en breedplaatsen van cultuur.

Culturele verscheidenheid

Verscheidenheid in cultuurvormen en -uitingen verrijkt de ruimte en levert nieuwe culturele energie. Kruisbestuiving tussen culturen en tijdsperioden leidt tot culturele meerwaarde.